

OUDHEIDKUNDIGE KRONIEK

In "de Gazette van Gent" verscheen op 27 februari 1923 een artikel van **Alfons Van Werveke** over

DE HARMONIEMAATSCHAPPIJ SINTE-CECILIA

Wij spraken van die vereeniging in ons artikel over het *Spiegelhof*. Het is de moeite waard de geschiedenis na te gaan van de eerste harmoniemaatschappij, die hier te Gent is ontstaan.

Sinte Cecilia werd gesticht 10 Mei 1810 in het estaminet *De Wapens van Engeland*, door het volk *Het Boerenhol* geheeten, op den *Kouter*. In den beginne waren er slechts een dertigtal spelende leden en, daar *Sinte-Cecilia* de eenigste harmoniemaatschappij van de stad was, werd ze bij elke gelegenheid uitgenoodigd hare medewerking te verleen. Aldus voerde ze met hulp van de Maatschappij van Schoone Kunsten, een mis uit van Carlo Brigotti in Sint-Michielskerk, bij de inhuldiging van Paelinck's schilderij *De Kruisvinding*. In de moeilijke dagen na den val van Napoleon (April 1814) werd ze, met de vier gilden en de *Fonteinisten*, gelast de orde in de stad te handhaven. 29 Juni 1814 gingen diezelfde korpsen in den stoet, die keizer Alexander I van Rusland inhaalde bij zijn bezoek te Gent. 5 August. 1814 speelde de maatschappij treurmarschen in den prinselijken rouwstoet, die den beroemden tooneelspeler Frans Wathée, van de *Fonteinisten*, ten grave droeg.

In de Bibliotheek van de Hoogeschool berust een groote waterverfschildering, die de lijkstaatsie voorstelt op de Coupure. 11 September 1814 speelt *Sainte-Cecilia* in den stoet, die prins Willem van Oranje-Nassau, vorst van de Nederlanden, te gemoet gaat. Bij al die plechtigheden droegen de muzikanten een uniform, die een tijdgenoot, Hyes-Schoutheer, aldus beschrijft: "een rok, een vest en een kniebroek van wit laken met blauw biesje, een hoed met opgerolde boorden en witte pluimen".

Bestuurder was Jan-Baptist d'Hollander, toonzetter van godsdienstige muziek en van romancen met begeleiding van gitaar. 15 November 1820 schonken hem de muziekliefhebbers van Gent een gouden gedenkpenning uit waardering voor zijn talent.

Sinte-Cecilia richtte dikwijls liefdadigheidsfeesten in om de werklieden te hulp te komen, die zonder bezigheid vielen uit oorzaak van de moeilijke tijdsomstandigheden of ten gevolge van het strenge jaargetijde. 16 Augustus 1820 schreef zij een wedstrijd uit voor harmoniemaatschappijen, die op den *Kouter* plaats greep. 27 Mei 1822 gaf ze in het park van *Sint-Jorisgilde*, in de *Koornbloem*, Ekkergermstraat, een concert, waarvan het programma uitsluitend bestond uit stukken van Gentsche toonzetters: Willem de Windt, Jan-

Baptist D'Hollander, Jozef Mengal, Karel Ols, Pieter de Volder en Jan Andries. Het programma heet, het "een concert van echt nationale en inlandsche muziek". 10 Augustus 1823 schreef *Sinte-Cecilia* weer een wedstrijd voor harmoniemaatschappijen uit met eerepenningen voor de beste uitvoering, voor de schoonste kleedij en voor de verst verwijderde maatschappij. Veertien mededingers kwamen op, waaronder het muziek van de nationale wacht te Duinkerken, dat den dag te voren per schip was toegekomen aan de Brugsche Poort. 19 Juni 1825 behaalt *Sinte-Cecilia* den eersten prijs, een gouden penning van 100 gulden, in den wedstrijd te Brugge. Heel Gent is bij de blijde ontvangst te been. Het volgende jaar, 21 Juni 1826, nieuwe overwinning in den wedstrijd te Sint-Nikolaas. Een maand later richt *Sinte-Cecilia* een wedstrijd in te Gent, waarvan een tiental harmoniemaatschappijen deelnemen, die een openingsstuk spelen, een stuk naar keus en een afgewisseld stuk voor verschillende speeltuigen solo. Van een opgeleid stuk was toen nog geen spraak. 15 en 16 Juli begeeft *Sinte-Cecilia* zich naar den wedstrijd te Brussel. Het is wel belangrijk de samenstelling van het muziekkorps te dier gelegenheid te kennen. Er was een kleine fluit, een kleine klarinet solo, een eerste klarinet solo, zeven eerste klarinetten, een eerste en vier tweede (sic) klarinetten, drie eerste derde klarinetten, drie eerste vierde klarinetten, een hoorn solo, drie eerste hoornen, vier tweede hoornen, een eerste fagot (basson in 't Fransch), drie tweede fagotten, een eerste en een tweede contre-fagot, een eerste en een tweede trompet, een altschuiftrompet, drie tenorschuiftrompetten, een bas-schuiftrompet, twee slanghoornen, een grote trom, een paar keteltrommels, een lange trommel, twee paar schijven, een schelleboom, alles te zamen vijftig uitvoerders en daarbij de muziekmeester, J.-B. D'Hollander. *Sinte-Cecilia* verwierf den eersten prijs en Gent haalde haar weer op koninklijke wijze in: stoet, bevlagde straten, zegebogen, opschriften, zinnebeelden, bloemtuien, muziekuitvoeringen, voorstelling in den Schouwburg met gelegenheidsstuk. 2 juli 1829 nieuwe overwinning te Rijsel, te wier gelegenheid een hevige pennestrijd ontstond tusschen de Gentsche en de Brusselsche dagbladen, die beweerden, dat de prijs toekwam aan de *Groote Harmonie* van de Hoofdstad. De omwenteling van 1830 deed de vlijt van de *Cecilianen* verflauwen: 't was 22 December 1831 dat ze hun eerste concert gaven na de groote gebeurtenis. Het greep plaats in de oude *Sodaliteit* van de Jezuïten in de Korte Meer. De zomerconcerten werden hernomen 15 Juli 1833 en gegeven in het park van *Sint-Jorisgilde* in de *Koornbloem*, Ekkergermstraat. 's Winters speelde men in de *Troonzaal* ten Stadhuize. Men zocht echter om een eigen zaal te bekomen en men kwam overeen met de *Maatschappij van Landbouw en Kruidkunde*. De eerste steen van het *Casino* werd geleid 2 Juni 1835, en 13 en 14 Augustus 1837 kon men in het nieuw lokaal een internationale wedstrijd inrichten, waarin de *Groote Harmonie* van Brussel den palm wegdroeg. De vereeniging met de *Maatschappij van Landbouw en Kruidkunde* duurde

echter niet lang: er ontstond reeds oneenigheid in 1838 en *Sinte-Cecilia* kocht 25 Juli den grond van het *Spiegelhof* om er een groot gebouw op te richten, dat 23 Augustus 1840 werd ingehuldigd. De nieuwnjaarskaart der boden van de maatschappij voor 1841 vertoont den gevel al binnen. Zij is gesteendrukt op porseleinpapier door L. Defferez en heeft verschillende uitgaven gehad. *Sint-Cecilia* die, sedert het overlijden van J.-B. d'Hollander in 1839, bestuurd werd door Jozef Mengal, begon weldra af te vallen: zij werd ontbonden ten gevolge van het vertrek van haren voorzitter. G. de Meulemeester in Maart 1840. Het gebouw, dat 85.000 fr. had gekost en den grond, dien men 70.000 fr. had betaald, werden in 1847 afgeslagen in openbare veiling voor 55.000 fr aan den heer Berthe-Delattre.

BIBLIOGRAFIE

Verleden jaar verscheen "In Oorlogsnood. Virginie Lovelings Dagboek (1914-1918)"

Dit is een uitgave van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde. Het boek is opgedragen aan Antonin Van Elslander en dat is verdiend want het was hij die op het gelukkig idee kwam en gesuggereerd heeft deze notities onder boekvorm uit te geven.

Rapper gezegd dan gedaan natuurlijk, want het kwam er op neer duizenden losse velletjes (die bewaard worden in het Handschriftenkabinet van de Universiteitsbibliotheek) na te zien, te ontcijferen, te klasseren en te typen.

Deze teksteditie werd verzorgd door Ludo Stynen en Sylvia Van Peteghem die konden rekenen op de medewerking van de 3 germanisten Bert Van Raemdonck, Isabel Vanzieleghem en Bart Van Lierde.

Dit dagboek begint op 29 Juli 1914 en eindigt met de woorden: Einde. Virginie Loveling. Gent 2 December '18.

Een zeer boeiend boek dat men zou willen doorlezen - moest dit mogelijk zijn - van de eerste tot de laatste bladzijde. Een bijzonder waardevol document, dubbel interessant omdat, buiten "Notes d'un Gantois sur la guerre de 1914-1918" van Marc Beertsoen zeer weinig verschenen is over die oorlogsjaren in Gent.

Het boek heeft een formaat van 16 x 24 cm. en telt niet minder dan 791 bladzijden.

De prijs bedraagt 1.654 fr. Duur? Wij denken het niet, het is die prijs meer dan waard en het is zonder de minste twijfel een van de meest interessante boeken die de laatste jaren over Gent verschenen zijn.